

Názov vyučovacej hodiny: Výkon a účinnosť**Meno a priezvisko učiteľa/učiteľov: Mgr. Ľubomíra Šimurková**

Názov školy:	Gymnázium V. B. Nedožerského v Prievidzi		
Predmet:	fyzika		
Ročník:	druhý		
Tematický celok:	Energia okolo nás		
Téma hodiny:	Výkon a účinnosť		
Ciel':	<i>Kognitívne ciele:</i> 1. Zopakovať fyzikálnu veličinu výkon. 2. Zopakovať jednotky výkonu, priblížiť starú jednotku „kónská sila“. 3. Prepojiť pojem výkon a konkrétne príklady z prírody a techniky. 4. Zadefinovať účinnosť. 5. Namerať účinnosť varnej kanvice. <i>Výchovné ciele:</i> 1. Priblížiť jednotky výkonu pomocou jednoduchých príkladov zo života. 2. Uvedomenie si významu veličiny účinnosť a jej prepojenosť s praktickým životom.		
Špecifické ciele:	Skĺbenie poznatkov z viacerých predmetov (biológia a fyzika)		
Medzipredmetové vzťahy:	Matematika, fyzika, biológia		
Požiadavky na zručnosti žiakov:	Ovládanie základných zručností práce s PC a meracím systémom IP-Coach.		
Požiadavky na zručnosti učiteľa:	Ovládanie základných zručností práce s PC a meracím systémom IP-Coach.		
<i>počet minút</i>	<i>činnosť</i>	<i>pomôcky</i>	<i>metódy a formy</i>
3	Kontrola dochádzky, zápis do triednej knihy		
3	Zopakovanie pojmu výkon.	PC, Planéta vedomostí	Riadený dialóg so žiakmi
8	Jednotky výkonu, „kónská sila“	PC, Planéta vedomostí	Riadený dialóg so žiakmi
12	Výklad: 1. výkon v prírode a technike 2. účinnosť	PC, Planéta vedomostí	On-line prezentácia
14	Účinnosť varnej kanvice	PC, Planéta vedomostí, IP-Coach	Experiment- meranie a spracovanie výsledkov
5	Zhrnutie poznatkov a vyhodnotenie merania		Riadený dialóg so žiakmi

Spätná väzba:

Počas celej hodiny sledujem odpovede študentov, ich reakcie, a hlavne na konci hodiny pri zhrnutí poznatkov získam spätnú väzbu o pochopení pojmov.

Model vyučovacej hodiny – OBSAH

Téma: Výkon a účinnosť

Typ hodiny: hodina základného typu

Forma vyučovania: frontálna, individuálna, skupinová

Metóda vyučovania: motivačná: aktualizácia obsahu učiva, expozičná: vysvetľovanie, experiment, fixačná

Výchovno-vzdelávacie ciele: Zopakovať výkon, jednotky výkonu. Na jednoduchých príkladoch z prírody a techniky demonštrovať jeho reálne hodnoty. Zdefinovať účinnosť, odmerať a vypočítať jej hodnotu pri varnej kanvici. Poukázať na hodnoty výkonu a účinnosti pri elektrických spotrebičoch a prepojiť tieto poznatky s reálnym životom. (Aké údaje sledovať pri nakupovaní nového spotrebiča.)

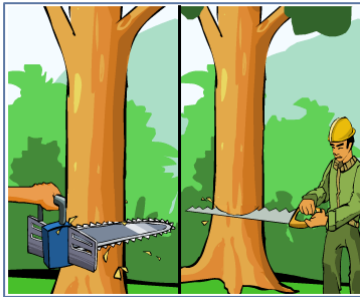
Pomôcky: PC, varná kanvica, IP Coach, senzor teploty

Postup a obsah vyučovania:

1. Zopakovanie fyzikálnej veličiny výkon.

strana 1/1

Väčší a menší výkon

Výkon je množstvo vykonanej práce. Vypočítame ho ako podiel práce a času jej trvania:

$$P = \frac{W}{t}$$

00:00 | 00:23

2. Aká je jednotka výkonu?

Motivačná otázka: Viete si predstaviť, koľko je hodnota 1 J?

Jednotky výkonu

strana 1/1

Jeden watt predstavuje výkon zariadenia, ktoré vykoná prácu jedného joulu za jednu sekundu.

$$1\text{ W} = \frac{1\text{ J}}{1\text{ s}}$$

James Watt

Práca s výkonom 1 W

00:00

00:00 | 00:36

Jednotky výkonu

strana 1/1

Jeden watt predstavuje výkon zariadenia, ktoré vykoná prácu jedného joulu za jednu sekundu.

$$1\text{ W} = \frac{1\text{ J}}{1\text{ s}}$$

James Watt

Usporiadajte výšku a čas, za ktorý sú zdvihnuté jednotlivé predmety, pričom výkon je vždy 1 W. Predpokladajme, že $g = 10\text{ m}\cdot\text{s}^{-2}$.

10 m	200 s	cukor	1 kg
0,5 m	1 s		100 g
1 m	5 s		10 g
2 m	1 s		10 kg

V minulosti, ale aj v súčasnosti v hovorovej reči sa používa jednotka výkonu „konská sila“. Viete ako tento pojem vznikol a čo predstavuje?

strana 1/1

Od čoho je odvodená jednotka konská sila?

00:00 | 00:55

Výklad nového učiva.

Výkon v prírode a technike: ukázať konkrétne hodnoty výkonu napr. blesku alebo veternej elektrárne.

Výkon v prírode a technike

strana 1/1

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Blesk.

$$P = 7 \cdot 10^{14}\text{ W}$$

Výkon v prírode a technike

strana 1/1

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Výkon v prírode

Solárna elektrárňa.

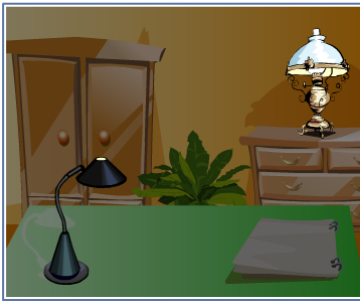
$$P = 3,27 \cdot 10^6\text{ W}$$

Motivačná situácia: Máme tu dve varné kanvice. Ako by sme porovnali tieto elektrické zariadenia?

Zadefinovanie novej veličiny: účinnosť.

strana 1/1

Výkon rôznych zariadení

Účinnosť je podiel užitočnej energie a dodanej energie.

$$\eta = \frac{E_U}{E_I}$$

kde:
 η – účinnosť,
 E_U – výstupná užitočná energia,
 E_I – vstupná dodaná energia.

00:00 | 00:47

Precvičenie nového pojmu na jednoduchých cvičeniach.

strana 1/1

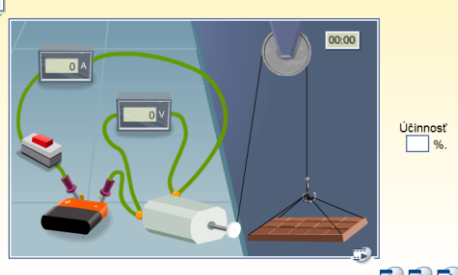
Výkon a účinnosť

motor 2: 1 500 W, 90%
motor 4: 2 500 W, 70%
motor 3: 2 000 W, 80%
motor 1: 3 000 W, 50%

strana 1/1

Účinnosť elektrických zariadení

Účinnosť %.

4. Meranie účinnosti varnej kanvice:

Ktoré údaje potrebujeme, aby sme mohli určiť účinnosť týchto varných kanvíc?

Úloha: Zmerajte účinnosť varnej kanvice

Pomôcky: kanvica, počítač, meracia súprava IP Coach

Namerané hodnoty:

T_1 - začiatková teplota vody $T_1=$

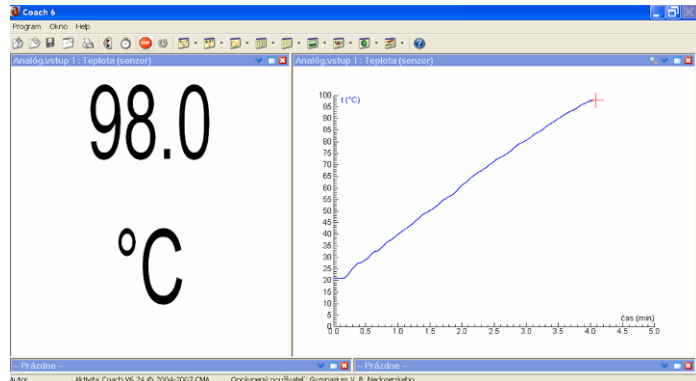
T_2 - konečná teplota vody $T_2=$

m- hmotnosť ohrievanej vody m=

t- čas potrebný na ohrev t=

P- príkon varnej kanvice uvedený na spotrebiči P=

Zostavenie experimentu a graf, z ktorého sa odčítavajú hodnoty:

5. Vyhodnotenie experimentu. Porovnanie hodnôt účinností našich dvoch varných kanvíc.

Ktoré veličiny, čo sme dnes spomínali, je dôležité zohľadniť pri kupovaní nového spotrebiča?

Záver hodiny.

Didaktické ciele:

1. Upevnenie známych pojmov a rozšírenie poznatkov tematického celku.
2. Rozvíjanie schopností diskutovať a argumentovať.
3. Rozvíjanie schopností pracovať s informáciami, vyvodzovať správne závery.
4. Prepojiť poznatky z vyučovania s praktickým životom.